

Azərbaycan Cümhuriyyətin dövlətçilik ənənələrinə sadıqlıq nümayiş etdirir

Müştüq Mirzəyev,

Mərkəzi Dəmiryol Xəstəxanasının baş həkimi

Müsəlman Şərqində ilk demokratik cümhuriyyətin məhz Azərbaycan torpağında yaranma-sı xalqımızın o dövrdə və o illər ərəfəsində – XIX əsrin sonunda və XX əsrin əvvəllərində milli müstəqillik, azadlıq duyğuları ilə yaşaması ilə bağlıdır. O illərdə xalqımızın qabaqcıl şəxsiyyətləri, mütəfəkkir adamları, ziyalıları xalqımızda milli azadlıq, milli müstəqillik duyğularını gücləndirmiş, milli dirçəliş, milli oyanış əhval-ruhiyyəsi yaymış və bunların hamısı məntiqi olaraq Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasına gətirib çıxarmışdır.

Heydər Əliyev
Ümummilli lider

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranması təsadüfi xarak-ter daşımayıb. Bu, əsasən Rusiyada çarizmin süqutundan son-ra bolşeviklərin hakimiyyəti ələ keçirməsi ilə keçmiş imperiya ərazisində mürəkkəb geosiyasi vəziyyətin yaranmasından irəli gəlib. Dünyanın aparıcı dövlətlərinin Bakı neftinə marağı siyasi çarpışma-ları daha da gərginləşdirdiyi bir şəraitdə Azərbaycanın tərəqqipərvər, eyni zamanda, demokratik dövlət sistemi yaratmağa hazır siyasi elita-sı müstəqil milli dövlətçiliyin yaradılması naminə birləşərək, istiqlal mücadiləsinə başlayıb.

Beləliklə, 1918-ci il may ayının 28-də Azərbaycanın müstəqilliyini bəyan edən İstiqlal bəyannaməsi imzalanıb. Yeni qurulan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti öz üzərinə götürdüyü çətin, eyni zaman-da, şəərəfli tarixi vəzifəni ləyaqətlə yerinə yetirib. Azərbaycanın ilk parlamenti və hökuməti, dövlət aparatı təşkil edilib, ölkənin sərhədləri müəyyənləşdirilib, bayrağı, himni və gerbi yaradılıb, ana dili dövlət dili səviyyəsinə qaldırılıb, dövlət quruculuğu ilə bağlı ciddi islahatlar gerçəkləşdirilib. Ölkənin ərazi bütövlüyü-nü və milli təhlükəsizliyini reallaşdırmaq məqsədilə qısa zaman ərzində yüksək döyüş qabiliyyətli hərbi hissələr qurulub, milli tələblərə və demokratik prinsiplərə uy-ğun dövlət orqanları təsis olunub, maarifin və mədəniyyətin inkişafına xüsusi diqqət yetirilib, təhsil sistemi milliləşdirilib.

Cümhuriyyət parlamenti tərəfindən qəbul edilən qanunlar milli dövlətin müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsini, siya-si-iqtisadi sahələrin inkişafını, mədəniyyət və maarif sahələrinin tərəqqisini şərtləndirib. Bununla da müsəlman xalq-larına müstəmləkəçilikdən xilas olmağın yolu göstərilib.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qısa fəaliyyəti dövründə milli dövlətçiliyimizin inkişafı istiqamətində önəmli addımlar atıb. Mövcudluğunun ilk günlərindən etibarən xalq hakimiyyəti və insanların bərabərliyi prinsiplərinə əsaslanan demokratik respublika bütün ölkə vətəndaşlarına eyni hüquqlar verərək irqi, milli, dini, sinfi bərabərsizliyi aradan qaldırıb.

Cümhuriyyət bütün bunlarla bərabər, ayrı-ayrı dövlətlərlə qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələrinin yaradılması, xarici ölkələrlə bir-birinin hüquqlarına hörmət prinsipləri əsasında münasibətlər qurulması istiqamətində daim sülhsevər siyasət apararaq, müəyyən uğurlar əldə edib. Nəticədə Azərbaycan dünya birliyi tərəfindən tanınıb və beynəlxalq hüqu-qun subyektinə çevrilib. Məhz bu amil 1920-ci ilin aprel ayında Azərbaycanı bolşevik işğalından xilas edərək, onun bir dövlət kimi dünyanın siyasi xəritəsindən silinməsinin qarşısını alıb. Ümummilli lider bütün bunlara əsaslanaraq deyib: “Cəmi 23 ay fəaliyyət göstərməsinə baxma-yaraq, ilk respublika dövründə həyata keçirilən tədbirlər müstəqil dövlətçiliyimizin əsaslarının yaradılması və gələcək inkişaf yolunun müəyyənləşdirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edib. Gördüyü bir sıra məqsədyönlü işlər Xalq Cümhuriyyəti Hökumətinin yürütdüyü siyasətin miqya-sını, mahiyyət və mənasını əyani şəkildə səciyyələndirib”.

Beləliklə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti təcavüzə məruz qaldığı üçün qarşıya qoyduğu məqsədlərə tam müvəffəq ola bilmədən süquta uğrasa da, onun şüurlara hakim kəsilən müstəqillik ideyası onillərlə yaşadı. Xalqımız ötən müddət ərzində milli dövlətçilik atri-butlarının bir çoxunu qoruyub saxladı. Bu məsələdə ümummilli lider Heydər Əliyev müstəsna xidmətlər göstərdi. Dahi şəxsiyyətin Azərbaycanda uğur-la gerçəkləşdirdiyi siyasət xalqımızın tarixi-mədəni yaddaşını özünə qay-tardı, milli mənlük şüuru yeni inkişaf mərhələsinə yüksəltdi. Respublikamız-da azərbaycançılıq məfkurəsi işığında müstəqillik arzularının güclənməsi və yaxın gələcəkdə yenidən həqiqətə çevrilməsinə zəmin yaratdı.

Müasir Azərbaycan Respublikası 1991-ci ildə müstəqilliyinin bərpasına nail olarkən özünün qədim dövlətçilik ənənələrinə sadıq qaldığını göstərdi, Xalq Cümhuriyyətinin siyasi və mənəvi varisi kimi onun

üçrəngli bayrağını, gerbini, himnini qəbul etdi. Xalqımız Cümhuriyyətin istiqlalını dünyaya yaydığı 28 May gününü həmin vaxtdan etibarən Respublika Günü kimi təntənə ilə qeyd etməyə başladı.

Azərbaycan yeni dövlətçilik yolunun ilk mərhələsində dərin siyasi, sosial-iqti-sadi tənəzzüllə, erməni faşizminin istilasına üz ləşdi. Ölkəmizin düşdüyü bu ağır vəziyyət– anarxiya, özbaşınalıq və total böhran, müstəqilliyin itirilməsi təhlükəsi xalqda son dərəcə ciddi narahatlıq doğurdu. Təbii ki, belə bir acınacaqlı durumda xalqımız üzünü xilaskara-böyük siyasətçi və dövlət xadimi Heydər Əliyevə tutdu, dahi şəxsiyyətin Naxçıvandan Bakıya gəlməsini təkidlə tələb etdi. Bəli, o dövrdə Azərbaycan əhalisinin əksər hissəsi respublikamızı düşdüyü çətin, çıxılmaz vəziyyətdən yalnız ulu öndərimizin çıxara biləcəyinə əminliklə inanırdı və zaman bu inamın doğruluğunu sübuta yetirdi.

Yeri gəlmişkən, həmin vaxt Azərbaycanda ümumi vəziyyətin nə qədər təhlükəli olduğunu cəmiyyətin sağlam qüvvələri, eləcə də ziyalılar dərinləndirən dərindən dərk edirdilər. Bu insanlar Azərbaycanı belə bir ağır vəziyyətdən xalqımızın ləyaqətli oğlu Heydər Əliyev kimi böyük dövlət xadiminin, bütün dünyada tanınmış bir şəxsiyyətin xilas edə biləcəyini anlayırdı-lar. Amma o zamankı hakimiyyət ümum-millilə lider Heydər Əliyevin təcrübəsindən nəinki bəhrələnmək istəmirdi, əksinə, dahi şəxsiyyətə qarşı əsassız mübarizə aparırdılar.

Buna görə də sıralarında atamın-filolo-giya elmləri doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi Həsən Mirzəyevin də olduğu tanınmış nüfuzlu ziyalılar ulu öndərin respublika rəhbərliyinə qayıdışını olduqca zəruri hesab edirdilər. Amma həmin vaxt hakimiyyətdə olan qüvvələr hər vəchlə buna mane olur, yaşsuzunu ortaya ataraq, Heydər Əliyevin seçkilərdə iştirakına sədd çəkirdilər.

Bax, belə bir şəraitdə cəmiyyətin öndə gedən bir qrup ziyalısı ümum-millilə liderə müraciət etdi. “91-lər hərəkatı” Azərbaycanda tələyüklü hadisəyə çevrildi. Bu hərəkat üzvlərini, bütünlüklə xalqımızın təkidli ilə Bakıya dönən dahi şəxsiyyətin müdrik siyasəti ilə ölkədə baş qaldıran separatçılığa son qoyuldu, qanunsuz silahlı dəstələr ləğv edildi, sosial- iqtisadi böhran aradan qaldırıldı, Milli Ordumu-zun formalaşması prosesinə başlandı, erməni faşizminin qəsbkarlığının daha da genişlənməməsi üçün Ermənistanla atəşkəs sazişi imzalandı.

Ümumiyyətlə, ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra təhlükədə olan dövlət müstəqilliyi qorunub saxlandı. Beynəlxalq standartlara uyğun müstəqil dövlət təsisatları yaradıldı, dövlət quruculuğu prosesi böyük vüsət aldı, dövlətçiliyimizin gücləndirilməsi məqsədilə struktur islahatları aparıldı, iqtisadiyyatımız-ın inkişaf etdirilməsi istiqamətində bütün imkanlardan səmərəli istifadə olundu. Res-publikamızın dünya ölkələri ilə əlaqələrinin genişləndirilməsi diqqət mərkəzində saxlandı, beynəlxalq layihələrin uğurla reallaşdırılması Azərbaycana böyük nüfuz qazandırdı.

Prezident İlham Əliyev ulu öndərin dövlətçilik ənənələrini ləyaqətlə da-vam etdirərək, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucularının xatirəsinə hər zaman böyük hörmətlə yanaşır. Dövlətimizin başçısının müvafiq sərəncamı ilə bir neçə il bundan əvvəl Bakının mərkəzində Xalq Cümhuriyyətinin şərəfinə abidə ucaldılması, Xalq Cümhuriyyətinin qurucularının adlarının əbədiləşdirilməsi, Cümhuriyyətin yaradılmasının 100 illiyinin böyük təntənə ilə qeyd edilməsi, 2018-ci il Azərbaycan Respublikasında “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili” elan olunması bu-nun bariz ifadəsidir.

Hazırda beynəlxalq aləmdə özünə layiqli yer tutan Azərbaycan cümhuriyyət dəyərlərinə əsaslanan müstəqil siyasəti ilə diqqət çəkir. Müstəqil yaşamaq, öz tələyinin sahibi olmaq xalqımıza böyük uğurlar qazandırır. Dövlətimizin başçısı-nın müdrik rəhbərliyi ilə respublikamız bu gün regional və qlobal miqyasda gedən proseslərə təsir göstərmək iqtidarında olan güc mərkəzi kimi tanınır.

Dövlətimizin başçısının uğurlu siyasəti nəticəsində ötən 18 il ərzində respublika iqtisadiyyatı 3,2 dəfə artıb, yoxsulluq 49 faizdən təxminən 5 faizə enib, 2 milyondan çox yeni iş yerləri yaradılıb, insanların rifah halı daha da yaxşılaşıb, iqtisadiyyata 280 milyard ABŞ dolları həcmində sərmayə yatırılıb. Azərbaycan Ordusu dünyanın ən güclü 50 ordusu sırasına yüksəlib. Azərbaycanın beynəlxalq arenadakı mövqeyi getdikcə möhkəmlənib. Regionda reallaşdırılan bütün beynəlxalq, irimiqyas-lı layihələr ölkəmizin iştirakı, onun milli maraqlarının nəzərə alınması ilə həyata keçirilib.

Bu dövrdə ən böyük uğur isə 30 il işğal altında qalan torpaqlarımızın azad olunması, respublikamızın ərazi bütövlüyünün bərpasıdır. Vətən müharibəsində qazanı-lan palaq qələbə həm də ötən müddətdə ölkə həyatının bütün sahələrində dinamik inkişafın gerçəkləşdirilməsi ilə bilavasitə bağlıdır.

Azərbaycan Vətən müharibəsində qa-zandığı tarixi zəfərdən sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpası istiqamətində mühüm layihələr reallaşdırır, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə quruculuq işlərini intensiv şəkildə aparır.

Ölkə rəhbərinin azad edilən ərazilərə davamlı səfərləri zamanı strateji infrast-ruktur obyektləri işə salınır, yenilərinin təməli qoyulur. Bununla da düşmənin darmadağın etdiyi şəhər və kəndlərimizə həyat yenidən qayıdır. Azadlığına qovuşan torpaqlarımızda aparılan böyük quruculuq və bərpa işlərinin sürəti getdikcə artır.

